

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Det nuværende pensions- og efterlønssystem åbner i visse tilfælde mulighed for tilbagetrækning fra arbejdslivet for personer, der er fyldt 60 år, i andre tilfælde først fra det 67. år. Tilbagetrækningen forudsættes i almindelighed at være fuldstændig, således at overgangen mellem erhvervsaktivitet og pensionisttilværelse som oftest bliver meget brat og betyder en meget stor omvæltning i den enkeltes tilværelse.

Regeringen finder dette system for stift og ufleksibelt og foreslår derfor, at der indføres en adgang til delpension kombineret med deltidsbeskæftigelse.

Forslagets formål er at give den enkelte mulighed for selv at tilrettelægge pensioneringens forløb og omstillingen fra arbejdslivet ud fra egne ønsker og behov. Der foreslås skabt en fleksibel ordning, hvorefter en smidig og gradvis overgang fra arbejde til pensionering bliver en reel mulighed for så mange mennesker som muligt. Herved gives der mulighed for sammenhæng og kontinuitet også i denne del af livsforløbet.

Pensionsudvalgets betænkning

Socialministeriets forslag bygger på en betænkning om bl.a. delpension afgivet af pensionsudvalget (betænkning nr. 1028, socialministeriet, november 1984).

Udvalget, der blev nedsat af socialministeriet i juni 1984 med baggrund i regeringens ønske om at skabe mulighed for en gradvis tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, fik til opgave at stille forslag om indførelse af en delpensionsordning. Udvalget havde endvidere til opgave at stille forslag om løsning af samspilsproblemer og om ændrede regler om tjenestemænds samordningsfradrag og førtidspension.

Udvalget har udarbejdet forslag om indførelse af en delpensionsordning og har opstillet en række principper for en sådan ordning og de betingelser, der bør gælde for adgang til ordningen. Socialministeriet kan i vid udstrækning tilslutte sig udval-

gets overvejelser herom, og der kan derfor om baggrunden for lovforslaget også henvises til betænkningen.

Udvalgets forslag er udmøntet i 3 forskellige konkrete modeller, der imidlertid alle opfylder de principper og betingelser, der er opstillet for ordningen. Lovforslaget knytter sig især til den af udvalgets modeller, der er benævnt model A i udvalgets betænkning.

Gældende ordninger og hensyn bag forslaget

Der er i dag ret til folkepension for personer, der er fyldt 67 år. Folkepensionen ydes til alle, men kan eventuelt være bortreguleret på grund af indtægter for personer i alderen 67-70 år. Der er herudover adgang til førtidspension efter pensionsloven, når der foreligger enten helbredsmæssige eller sociale grunde. Især efterlønnsordningen er imidlertid af interesse i forbindelse med overgangen fra arbejdslivet til alderspensionen. Efterløn kan ydes til arbejdsløshedsforsikrede personer mellem 60 og 67 år, når visse nærmere betingelser om medlemskab af arbejdsløshedskasse er opfyldt.

For såvel pension som efterløn gælder det, at ordningerne normalt forudsætter fuld tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Specielt for efterløn gælder, at det ikke er tilladt at have erhvervsarbejde i mere end 200 timer om året.

I dag er det således mest almindeligt, at folk arbejder på fuld tid, lige indtil de trækker sig tilbage og går på efterløn eller pension. Arbejdsevnen aftager derimod ofte gradvist med alderen. På mange arbejdspladser kan det imidlertid være vanskeligt at tage særlig hensyn til de ældre. Resultatet kan blive et arbejdsophør, selvom vedkommende kunne have fortsat nogen tid endnu, hvis der havde været mulighed og økonomisk baggrund for at gå ned i arbejdstid.

En brat overgang fra det erhvervsaktive liv til pensionisttilværelsen har vist sig at kunne give problemer, også af helbredsmæssig art. Det er en vanskelig omstilling, når man pludselig mister den daglige kontakt med arbejdskolleger og den ud-